

DE SCHILDERIEN IN HET HOFJE MEERMANSBURG TE LEIDEN

DOOR

G. KNUTTTEL WZN.

AN de Oude Vest te Leiden, staat in eenvoudigen maar toch rijken stijl een gevel uit de Hollandsche renaissance, van het einde der zeventiende eeuw. Een middendeur met bekroning van beeldhouwde wapens en een schild met in ineengestregelde letters het opschrift Meermansburg, wordt ter weerszijden geflankeerd door één raam. De bovenverdieping telt drie ramen. De klink van de zware deur lichtende komt men in een ruime vestibule, wit gepleisterd, met aan iederen kant een bruin houten getimmerte. Dat ter rechterzijde diende vroeger als lijkenkamertje, waar de overleden bewoners van het hofje werden gebracht tot dat zij gehaald werden om in hun laatste rustplaats gebed te worden. Links hangt een groot gepolychromeerd houten wapenschild met blazoën en helmteeken van het geslacht MEERMAN.

Gaat men de vestibule door dan komt men aan een kort vrij breed straatje dat voert naar den ruimen hof van de stichting. Deze vertoont nog in hoofdtrekken geheel den oorspronkelijken vorm, veel boomen en heesters, gras-

randen langs rechthoekige paden, die loopen van ieder der vier zijden naar het midden en daar weer samenkomen in een vierhoek rond om de oude hardsteenen pomp, bekroond door den MEERMAN op den burcht, ter herinnering aan den stichter van het hofje, MAERTEN RUIJCKHAVER MEERMAN en zijne huisvrouw HELENA VERBURGH. Dit naamteeken is oud doch de pomp zelf werd hernieuwd. Rondom dit stille vriendelijke binnenplein liggen de acht en twintig eenvoudige huisjes, waar oude vrouwtjes zich voor niet veel geld kunnen inkoop, of ingekocht kunnen worden, als er plaats is, om onbekommerd de rest van hun dagen te slijten onder het waakzaam toezicht van den portier, die in het huisje woont aan het straatje, links. Rechts is het familiehuis, waar een heel gezin in wonen kan. De gevel aan het einde van het pleintje heeft nog in het midden een eenvoudige houten versiering uit het begin der achttiende eeuw.

Als men van de straat komt is rechts in de vestibule een deur die toegang geeft tot een kraakzindelijke houten wenteltrap, welke voert naar een groengeverfde houten deur. Deze deur leidt in de Regenten-kamer. Reeds in de stichtingsacte van het hofje, van 1681, bepaalde MAERTEN MEERMAN dat de portretten van hem en zijne familie moesten gehangen worden in deze kamer. De negen en twintig portretten, die nu het eigendom van de stichting vormen, hangen daar nog, op een paar na die wegens plaatsgebrek in een klein kabinetje daarnaast geborgen zijn, doch ook geen leden van het geslacht MEERMAN voorstellen.

Van het meerendeel dezer portretten was niet bekend wie zij voorstelden. Een beredeneerden Catalogus daarvan samen te stellen was de aangename taak die Prof. Dr. W. MARTIN mij opdroeg te volvoeren onder zijn vriendelijke en hulpvaardige leiding, op gezag van de Heeren Regenten van het Hofje.

De regentenkamer is een ruim, statig vertrek, met ter weerszijden, naar den straatkant en naar de zijde van het Hofje, twee groote ramen met kleine ruitjes, waarvoor groene gordijnen het zonlicht kunnen buitensluiten. In het midden van den muur, tegenover de deur, bevindt zich een grijs-marmeren schoorsteenmantel. De schoorsteenboezem is wit gepleisterd en draagt gebeeldhouwd in het midden het wapen van de familie VAN DER GOES en daaronder links, boven elkaar, de wapens van de familie's MEERMAN en GAEL, rechts die van VAN LEYDEN en MEERMAN-VAN DER GOES. Blijkbaar hebben de regenten uit die geslachten, die allen geparenteerd waren aan het geslacht MEERMAN, in het midden der achttiende eeuw deze wapens doen aanbrengen, aangezien dan vrijwel gelijktijdig regenten uit al deze geslachten voorkomen. In het midden staat de tafel op zwaar Oud-Hollandsch onderstel, daaromheen stoelen met buikpooten en met rood trijp bekleed.

Boven de eikenhouten lambriseeringen hangen de portretten op rood trijp tegen de wanden.

De schilderijen zijn in vier groepen te scheiden: 1e. de groep MEERMAN, 2e. de groep v. d. GOES, 3e. de groep VAN EYS, 4e. twee schilderijen, regenten uit de 19e eeuw voorstellende. Spoedig bleek dat de schilderijen in den catalogus hieronder genummerd van I tot XVII behooren tot degenen die door den stichter aan het hofje nagelaten zijn. (Groep I, enkelen zouden ook nagelaten kunnen zijn door zijn broeder Mr. JOHAN MEERMAN, terwijl, indien mijn vermoeden juist is dat No. XXVII voorstelt DIRK GERRITSE MEERMAN, ook dit schilderij tot de eerste groep behoort). De schilderijen No. XVIII tot XXVI zijn later aan de verzameling toegevoegd door een lid van de familie VAN DER GOES, n.l. een afstammeling van WILLEM JAN VAN DER GOES, wiens moeder HESTHER VAN EYS was en die dus zodoende de drie portretten uit dat geslacht (groep 3) kon bezitten. No. XXVIII stelt Mr. P. G. HUBRECHT (1805—1874) voor en No. XXIX is een modern regentenstuk van de hand van mevrouw BRAMINE GRANDMONT—HUBRECHT.

De hierbij gevoegde stamboom geeft duidelijk de betrekking tusschen de geslachten MEERMAN en VAN DER GOES aan en tevens in welke betrekking de MEERMAN van het Museum Meermanno Westreeniamum tot den stichter van het Hofje staat.

Ook het Deutzenhofje te Amsterdam heeft betrekkingen tot het geslacht MEERMAN. Men vermoedt dat eenigen der op den aldaar aanwezige portretten voorgestelden, leden van dit geslacht zijn zouden. Ik kon echter in geen hunner de typeerende trekken terugvinden. Echter, men moet, om het aanknooppingspunt te vinden, ook twee generaties terug gaan vóór den stichter van het MEERMANS hofje. AGNETA DEUTZ namelijk huwde GERRIT FRANSSE MEERMAN (1627—1668, Raad van Delft). Deze was een zoon van FRANS DIRKSE MEERMAN, wiens vader DIRK GERRITSE MEERMAN (1567—1631), misschien voorgesteld op No. XXVII van dezen catalogus, een oud-oom was van den stichter van Meermansburg. Op het Deutzenhofje bevindt zich nog mooi oud zilverwerk met de wapens van MEERMAN en DE BYE, hetwelk echter niet afkomstig is uit het gezin van GERRIT FRANSSE MEERMAN en MARIA DE BYE (VIII en IX van onzen Catalogus), maar uit dat van de schoonouders van AGNETA DEUTZ, want FRANS DIRKSE MEERMAN was gehuwd met MARIA IJSBRANDSDR. DE BYE, een nicht van de andere MARIA DE BYE. Hoe het geslacht HUBRECHT met het geslacht MEERMAN samenhangt heb ik aangegeven bij het schilderij XXVIII, terwijl men bij No. XXIX vinden kan welke de betrekkingen zijn tot het geslacht SIEGENBEEK VAN HEUKELOM.

Alvorens nu over te gaan tot den catalogus wensch ik nog mijn dank te betuigen aan allen die mij bij dit werk geholpen hebben, aan Prof. Dr. W.

MARTIN voor zijn hulpvaardige en vriendschappelijke leiding en voor de medewerking ondervonden van de Heeren regenten, in de eerste plaats van Jhr. J. G. v. D. GOES VAN NATERS, die mij zeer welwillend geholpen heeft bij het genealogische gedeelte van mijn werk. Verder ben ik veel verplicht aan de welwillendheid, waarmede Dr. C. HOFSTEDE DE GROOT mij inzage in zijn aantekeningen gaf, welke zelfde verplichting ik ook heb tegenover Dr. A. BREDIUS. En tenslotte wensch ik Jonkheer en Mevrouw VAN LOON te Amsterdam en Dr. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM te Rotterdam mijne erkentelijkheid voor hunne hulp te betuigen.

BESCHRIJVENDE CATALOGUS VAN DE SCHILDERIJEN.

I MIEREVELT (atelier van MICHIËL JANSZ. VAN MIEREVELT) 1567—1941, geboren en werkzaam te Delft.

GERRIT FRANSSSE MEERMAN (?) 1541—1609 (overgrootvader van den stichter van het hofje). Hij was burgemeester en van 1584—1609 schout van Delft, en werd, omdat hij handel dreef in granen, Corencoper genoemd. Aan zijn gestrengheid dankte hij den bijnaam „Duivel van Delft”.

Borstbeeld, een weinig naar rechts gewend en den beschouwer aanziende. Bruine, grijzende snor en puntbaard, en grijzend kort haar. Hij draagt over een zwart costuum een bruinen pelsmantel en een platte pijpkraag.

Achtergrond donkergrijs.

Links boven den schouder gemerkt:

Aetatis 53.

Ao. 1592.

Paneel, 63 × 52½.

Bruin houten lijst met gouden biezen.

II. Dezelfde (atelier van)

Tegenhanger van No. I.

AGNETA VAN SANTEN, huisvrouw van GERRIT FRANSSSE MEERMAN.

Borstbeeld, een weinig naar links gewend en den beschouwer aanziende. Zij draagt een wit mutsje met een kanten zoompje om het voorhoofd, een zwart costuum met breede witte pijpkraag. Achtergrond donkergrijs.

Rechts boven den schouder gemerkt:

Aetatis 55

Ao. 1593.

Paneel, 63 × 53.

Lijst als van No. I.

N.B. Uit de aantekeningen, die Dr. HOFSTEDE DE GROOT over het hofje

I.
M. Jzn. van Mierevelt. — Portret van Gerrit Franse Meerman (?)

II.
M. Jzn. van Mierevelt. — Portret van Agneta van Santen,
huisvrouw van Gerrit Franse Meerman.

Meermansburg maakte (in manuscript), bleek, dat deze geleerde ook de nummers I en II aan **MIEREVELT** toeschrijft of in ieder geval aan zijn atelier of school. Vooral No. II gaf hem zeer sterk dien indruk.

Tot de meening dat de nummers I en II zouden voorstellen **GERARD FRANSSE MEERMAN** en zijn vrouw **AGNETA VAN SANTEN** ben ik gekomen door de volgende overwegingen. Deze schilderijen maken sterk den indruk dat zij hebben moeten dienen als tegenhangers van de beide schilderijen III en IV die **MAERTEN RUYCKHAVER** en **ALETH VAN DER LAEN** voorstellen. Zij zijn echter zeven en twintig jaar vroeger gedateerd. Daaruit zou moeten afgeleid worden dat III en IV later bij I en II gemaakt zijn en dit is zeer waarschijnlijk, aangezien III en IV replieken zijn naar twee grootere schilderijen. Nu huwde de dochter van **RUYCKHAVER** met den zoon van **GERARD FRANSSE MEERMAN** en wel in het zelfde jaar 1592, waarin deze schilderijen ontstaan zijn. Het is daarom zeer wel mogelijk dat de ouders deze portretten voor hun zoon bij zijn huwelijk deden maken. Tenslotte typeert het achilderij No. I den voorgestelden nog door den bijzonderen vorm van neus, die speciaal aan het geslacht **MEERMAN** eigen was.

Er zijn echter twee bezwaren tegen de opvatting dat deze schilderijen **GERRIT FRANSSE MEERMAN** en zijn vrouw zouden voorstellen.

1e. Staat op No. I Aetatis 53, Anno 1592, waaruit volgt dat de voorgestelde in 1539 geboren is. Uit de genealogieën blijkt dat **GERRIT FRANSSE** echter in 1541 werd geboren. Op deze genealogie kan men echter niet al te zeer vertrouwen (zie bij No. V en VI).

2e. Bevindt zich op het Museum Meermanno-Westreenianum een familieportret met het Meermanwapen (echter ruitvormig) dat het inschrift heeft: Aet. 19. 1560 (No. II van den cat.). Dit wijst dus op 1541 als geboortejaar en heeft dan ook geleid tot de opvatting dat hier **GERARD FRANSSE MEERMAN** afgebeeld is. Deze jongeling lijkt absoluut niet op den op No. I van Meermansburg voorgestelden. Echter is volstrekt niet zeker of niet de samensteller van de Genealogieën juist van het portret in Den Haag uit is gegaan om het geboortejaar vast te stellen, en bovendien is de ruitvorm van het wapen vreemd voor een mansportret, zoodat het vermoeden, dat het wapen er later bijgeschilderd is, versterkt wordt.

Ik meen dat deze bezwaren niet opwegen tegen de gegevens, die mij tot mijn opvatting geleid hebben.

III. Dezelfde (atelier van —)

MAERTEN RUYCKHAVER WILLEMSZON. (1545—1620) Raad en Burgemeester van Haarlem, Gecommitteerde Raad ter Staten van Holland en van 1606—1614 Hoogheemraad van Rijnland.

(Zijn dochter GEERTRUID huwde FRANS GERRITSE MEERMAN en was de grootmoeder van den stichter van het hofje).

Borstbeeld, een weinig naar rechts gewend en den beschouwer aanziende. Grijsz snor en puntbaard, kort geknipt haar, zeer dun boven op het hoofd. Hij draagt een zwart costuum en een mantel met grijsz bont omzoomd hangt om zijn schouders. Om den hals ligt een pijpkraag. De achtergrond is donker grijsz.

Links boven den schouder gemerkt:

Aetatis 71

Ao. 1618

Paneel 62 × 52.

Lijst als van No. I.

(Zie verder noot bij No. IV).

IV. Dezelfde (atelier van —)

Tegenhanger van No. 3.

ALETH VAN DER LAEN NICOLAESDR., huisvrouw van burgemeester RUYCKHAVER, dochter van JHR. NICOLAAS VAN DER LAEN en ANNA BOELESSEN.

Borstbeeld, een weinig naar links gewend, den beschouwer aanziende. Om het hoofd heeft zij een wit kapje met kanten zoompje langs het voorhoofd. Zij draagt een zwart costuum met bruin bont en een pijpkraag. Achtergrond als No. III.

Rechts boven den schouder gemerkt:

Aetatis 75.

Ao. 1616.

Paneel, 62 × 51.5.

NB. No. III en IV zijn waarschijnlijk replieken (zooals MIEREVELT er zoovelen van zijn portretten te maken had) ¹⁾ of anders atelier-copieën van twee portretten, die zich bevinden bij Jhr. W. H. v. LOON te Amsterdam. Daarop echter komen zijn linker- en haar rechterhand voor benevens op ieder een later aangebracht wapen, links boven van hem, rechts boven van haar. De afmetingen daarvan zijn respectievelijk 82 × 69 en 82 × 68.5. Ook zijn beide schilderijen in hun geheel gecopieerd op een familiegroep van JAN MIENSE MOLENAER, ook in het bezit van JHR. v. LOON, waar hij zijn linkerhand op een doodshoofd legt, wat te kennen geeft dat hij reeds overleden was toen MOLENAER deze groep schilderde. Verder bevinden zich nog kopieën in het Rijksmuseum (Ns. 1601 en 1602),

¹⁾ Zie: MARTIN, BULLETIN van den Oudheidkundigen bond 1909, blz. 127 en BREDIUS in Oud Holland XXV.

respect. 79×65 en 78×64 , en van No. III, zonder handen, bij den Heer W. NIJHOFF te 's Gravenhage.

De origineelen werden nagelaten aan de dochter van RUYCKHAVER, die met HANS VAN LOON huwde, welke ze dan ook deed copieeren door JAN MIENSE MOLENAER op het bovengenoemde familiestuk, waar deze VAN LOON met zijn echtgenoot, hun zoon met zijn vrouw en kinderen op voor komen. Dit stuk was te zien op de portretten-tentoonstelling in Den Haag van 1903, waar ook de portretten van RUYCKHAVER en zijn vrouw tentoongesteld waren.¹⁾ Ook deed een lid van het geslacht miniaturen naar deze portretten maken bij den penning ter gelegenheid hunner gouden bruiloft vervaardigd, welke ook bij Jhr. H. W. v. LOON zijn.

In 1618 waren echter zoowel GEERTRUID RUYCKHAVER als haar echtgenoot FRANÇOIS GERRITSE MEERMAN reeds overleden. Waarschijnlijk heeft dan ook Mr. GERARD FRANSSE MEERMAN, hun zoon, deze replieken doen vervaardigen om daarmee, als mijn vermoedens omtrent I en II tenminste juist zijn, de portretten van zijn vier grootouders bij elkaar te hebben. In elk geval werden zij op geheel dezelfde maat als I en II (het verschil bedraagt zoowat 1 c.M.) vervaardigd naar de veel grootere origineelen.

V. CUYP (JACOB GERRITZ. CUYP) 1594—1651 of 1652. Geboren en gestorven te Dordrecht.

JAN PIETERSZ. DE BYE, in 1616 burgemeester van Leiden. Zijn dochter MARIA DE BYE was de moeder van den stichter van het hofje.

Borstbeeld, iets naar rechts gewend den beschouwer aanziende. Blonde snor en puntbaardje, dun blond haar. Hij draagt een zwart costuum met een breede kanten pijpkraag.

Achtergrond ongelijk grijs.

Rechts naast zijn schouder gemerkt:

Aetatis 69

J. G. (ineen) CUYP fecit

Ao. 1648.

Paneel, 74×60 .

Zwarte houten lijst.

VI. Dezelfde.

Tegenhanger van V.

¹⁾ Zie: Catalogue de l'exposition de Portraits Anciens, 1 Juli tot 1 Sept. 1903, Den Haag.

Deze groep werd afgebeeld in: HOFSTEDÉ DE GROOT. Meisterwerke der Porträtmalerei auf der Ausstellung im Haag 1903.

CATHARINA WARMOND, geb. 1577; huwde 22 Jan 1600 te Leiden JAN DE BYE (V).

Borstbeeld, iets naar links gewend en den beschouwer aanziende. Zij draagt een zwart (weduwen?) kapje en een eenvoudig zwart costuum met stijve breede pijpkraag.

Achtergrond ongelijk grijs.

Links naast de kraag gemerkt:

Aetatis 70

J. G. (ineen) CUYP fecit Ao 1648.

Paneel 74 × 60.

N.B. Dat deze mooie schilderijen burgemeester JAN DE BYE en zijn vrouw weergeven, behoeft geen twijfel. Het was bekend dat het portret een Leidschen burgemeester ná VAN DER WERFF voorstelde. De dateering wees uit in welke periode gezocht moest worden. Ik vond, dat in 1616 de grootvader van den stichter van het hofje dat ambt vervulde ¹⁾. Dat de voorgestelden in nauwe familieverhouding tot den stichter stonden ligt voor de hand. Groote keuze was er dus niet. De levensdata van dat echtpaar waren echter niet bekend, terwijl een genealogie in het archief van het hofje aanwees dat zij in 1622 gehuwd waren. Dit scheen een bezwaar, aangezien het onwaarschijnlijk was dat hij dan in 1648 62 en zij zelfs 70 jaar oud zou zijn, terwijl MARIA DE BYE hun dochter is. Echter heb ik gevonden dat die datum verkeerd is (een bewijs dat men ook weer niet te zeer op die genealogieën af mag gaan). In de merkwaardige verzameling afschriften van allerhand bescheiden, acten enzovoort, bijeengebracht door den Leidschen Bode RIJCKHUYSEN ²⁾ vond ik namelijk (dl. I fol. 88) dat het huwelijk 22 Jan. 1600 plaats vond en bovendien het geboortejaar van CATHARINA WARMOND: 1577 wat geheel overeenkomt met het inschrift in het schilderij.

VII. Hollandsche school tusschen 1630 en 1640.

ANNA GERRITSDR. MEERMAN (?) dochter van GERARD FRANSSE MEERMAN (I) en AGNETA VAN SANTEN (II). Zij huwde 1607 met PIETER CLEMENSE BERCKEL, bewindhebber van de kamer der O. I. C. te Delft, die 1630 stief, Zij zelf overleed 1660 kinderloos.

Borstbeeld een weinig naar rechts gewend, den beschouwer aanziende. Zij draagt een zwart costuum met platte witte kraag en witte meermalen gepofte

¹⁾ Zie RIJCKHUYSEN, beneden aangehaald.

²⁾ Berustend in het Oud-Archief der Gemeente Leiden.

IV.

Jac. Gzn. Cuyp. — Portret van Catharina Warmond,
echtgen. van Jan de Bye.

III.

Jac. Gzn. Cuyp. — Portret van Jan Pietersz. de Bye.

mouwen. Zij heeft bruin kroeshaar en draagt een zwart (weduwen?) kapje en een dubbel parelsnoer. De achtergrond is donker.

Doek 76 × 62.

Zwarte lijst, als No. V.

N. B. De portretten van FRANÇOIS GERRITSE MEERMAN en GEERTRUID RUYCKHAVER ontbreken. Zij zijn echter zeer jong gestorven, wat een verklaring zijn kan. Wel meen ik in VII het portret van zijn jongere zuster, ANNA GERRITSDR. MEERMAN herkend te hebben. Dit schilderij is echter bijna niet te beoordeelen. Bij een zorgvuldige reiniging en restauratie zal er misschien meer van te zeggen zijn. Dat zich een portret van deze vrouw hier zou bevinden, zou niets vreemds hebben, als men nagaat dat zij in 1660, als weduwe, kinderloos stierf, op zeer hoogen leeftijd. Haar portret kan dan gekomen zijn aan de afstammelingen van haar broeder, dat zijn de stichter van het hofje en zijn broeders. Het portret stelt een vrouw voor op ongeveer 50 jarigen leeftijd geschilderd, naar het kostuum te oordeelen tusschen 1630 en 1640. Dit komt uit, aangezien zij in 1607 huwde. Haar man overleed in 1630. Haar zwarte kapje kan wijzen op den weduwe-staat. Zij gelijkt zeer sterk op de vrouw, voorgesteld op No. X, die waarschijnlijk haar tante-zegster ALETH FRANS DR. MEERMAN voorstelt. Haar neus heeft weer den typischen vorm voor het geslacht MEERMAN.

VIII. RAVESTEIJN (toegeschreven aan JAN ANTONISZ. van RAVESTEIJN) ± 1572—1657, werkzaam te 's Gravenhage.

MR. GERRIT FRANSE MEERMAN (1593—1638), zoon van FRANÇOIS GERRITSE MEERMAN en GEERTRUYD RUYCKHAVER, vader van den stichter van het hofje. Hij werd te Delft geboren, doch studeerde en vestigde zich te Leiden als advocaat. Hij was koppig van aard en maakte zich veel vijanden door de drooglegging van de Haarlemmermeer voor te stellen.

Borstbeeld, iets naar rechts gewend, den beschouwer aanziende, met blonden puntbaard en snor, zooals die in de periode van FREDERIK HENDRIK gedragen werden. Hij heeft blauwe oogen en is gekleed in zwart costuum met zwarten mantel, terwijl een breede en hooge kanten kraag zijn hals omsluit.

Achtergrond donker, grijs-groen.

Paneel, 75 × 60.

Oude houten lijst.

N.B. I. Een portret van hem op jongeren leeftijd bevindt zich in het museum Meermanno Westreenianum in Den Haag (No. 10) met een begin van snor, eveneens aan J. v. RAVESTEYN toegeschreven (afgebeeld in den catalogus van het museum). Dit schilderij kan echter van ANTHONIE VAN RAVENSTEYN zijn.

(Zie HOFSTEDÉ DE GROOT in *Oud-Holland* 1901 blz. 125). Deze teekende eertijds van het schilderij van het hofje aan: „MIEREVELT naar het schijnt”. (aanteek. dr. HOFSTEDÉ DE GROOT).

De gelijkenis is volkomen, zelfs in de uitdrukking en in de compositie. Het haar is op de slapen wat dunner geworden en wat korter geknipt, de trekken om oogen en mond groeven zich wat dieper in.

Dit portret vertoont in alle opzichten zooveel verwantschap met het werk van JAN v. RAVESTEYN dat ik het wel aan hem toe durf schrijven, daarin gesteund door de meening van Prof. MARTIN en door de wetenschap dat RAVESTEYN meer Leidenaars geschilderd heeft o.a. burgemeester BROUCKHOVEN en zijn vrouw thans in den Zakenhal. Echter zou de groote overeenstemming met bovengenoemd Haagsch portret ook kunnen wijzen op ANTHONY VAN RAVESTEYN voor dit stuk als schepper.

IX. Hollandsche school ongeveer 1640.

Misschien tegenhanger van No. VIII.

MARIA DE BYE, echtgenoot van Mr. GERRIT FRANSSE MEERMAN (VIII) en dochter van JAN PIETERSZ. DE BYE en CATHARINA WARMOND (V en VI).

Borstbeeld, een weinig naar links gewend en den beschouwer aanziende. Zij heeft bruine oogen. Op het hoofd een breed wit kapje met kant omzoomd. Zij draagt een zwart gebloemd bruin costuum met zwarten mantel. Van voren is een breede strook goud gebloemd. Over de schouders ligt een platte, breede kraag in drie lagen, en om den hals een drie maal gewonden parelsnoer. Een klein gouden speldje met parelen bezet houdt de kraag aan den hals dicht. Achtergrond donkergrijs.

Paneel, 75 × 61.

Oude houten lijst als van No. VIII.

N. B. Is No. IX de tegenhanger van No. VIII? Ik weet het niet. De qualiteit van het schilderij schijnt veel minder te zijn, maar dit kan ook het gevolg zijn van den minder goeden toestand waarin het verkeert. De formaten van beide schilderijen zijn gelijk (verschil 1 cM. in de breedte). Ook doet het stuk mij, juist in zijn slechten toestand, denken aan de middenfiguur van het groote familiestuk in het Museum Boymans, dat eerst onlangs aan RAVESTEYN toegekend werd. Ook die figuur heeft dezelfde krijtige kleuren die vaag aan HONTHORST herinneren. Misschien is dit een vingerwijzing, dat ook dit schilderij van VAN RAVESTEYN is, hoewel toch de kraag daarvoor niet fijn genoeg geschilderd is. Zij vertoont vooral in vorm van wenkbrauwen en mond een opvallende gelijkenis met het portret van MAERTEN RUYCKHAVER MEERMAN en ook eenigszins met zijn broers. Deze zijn de zoons van MARIA DE BYE. Bovendien lijkt de

stand van de oogen eenigszins op die van JAN DE BYE (V), vader van MARIA DE BYE en is de vorm van den neus dezelfde als die van JAN DE BYE'S echtgenootte CATHARINA WARMOND (VI). Is het daarom niet waarschijnlijk dat zij de dochter van deze laatsten is, die huwde met MR. GERARD FRANSSE MEERMAN en de moeder was van den stichter van het hofje?

X. Hollandsche school 1648.

ALETH FRANS DR. MEERMAN (?), geb. na 1593. Dochter van FRANÇOIS GERRITSE MEERMAN en GEERTRUID RUYCKHAVER, jongere zuster van GERRIT FRANSSE MEERMAN (VIII). In Haarlem na den dood van haar vader in 1601 door MAERTEN RUYCKHAVER opgevoed. Zij huwde 5 Dec. 1621 met FRANÇOIS HERMANSE VAN BERGEN en woonde in Amsterdam. Haar man stierf in 1639. Daarna huwde zij SIMON SIMON SZ. GOULART († 1675). Zij overleed 11 Nov. 1680 kinderloos.

Borstbeeld een weinig naar links gewend, den beschouwer aanziende. Zij draagt een zwart costuum met platte witte kraag in twee lagen en met een zwarte roset op de borst. Op het hoofd een zwart (weduwen) kapje. Haar kroeshaar hangt ter weerszijde op de schouders neer in een punt met een klein zwart strikje

Achtergrond grijs groen.

Gemerkt rechts bovenaan :

AN^o. 1648 Æ 52.

Paneel 71 × 55.

Oude houten lijst.

N. B. Nummer X stelt een dame voor op 52 jarigen leeftijd en werd geschilderd in het jaar 1648. Dus is haar geboortejaar 1596. Zij heeft zeer sterk het Meermantype, vooral in den sterk sprekenden neus, den vrij breeden mond en de kleine ronde kin. De schilderwijze is volgens Prof. MARTIN vermoedelijk Haarlemsch en van de zelfde hand als het portret van DOROTHEA BERCK, 1641 gedateerd, van een onbekend Haarlemsch meester dat zich bevindt in de verzameling Jhr. H. VAN NEEDE (portr. tent Den Haag 1903 No. 52).

Nu werd ALETH FRANS DR. MEERMAN na haars vaders dood in Haarlem opgevoed. Wel woonde zij gehuwd in Amsterdam, maar misschien heeft zij haar eersten weduwtijd in Haarlem doorgebracht, en in elk geval kan zij connecties met die stad onderhouden hebben. Bovendien is zij een jongere zuster van Mr. GERARD FRANSSE MEERMAN, die in 1593 geboren werd. Haar eigen geboortedatum, in de genealogieën niet op gegeven, zal dus niet ver van 1596 at zijn. En ten slotte is zij de eenige vrouw uit het geslacht, die omstreeks dien tijd geboren, ook aan de andere eischen, door dit portret gesteld, voldoet. Ik meen dus haar gerust ALETH. FRANS DR. MEERMAN te mogen noemen, te meer daar zij

in 1680, 4 jaar voor haren neef, den stichter van Meermansburg, kinderloos overleed.

XI. Hollandsche school 1632.

PORTRET EENER JONGE VROUW.

Zij is iets naar links gewend en ziet den beschouwer fijn-glimlachend aan. Het haar, over het voorhoofd kort-geknipt, met een tooi van parelen en bloemen, het geelgebloemde witte kleet met groene gestrikte ceintuur, de breede platte kraag in drie lagen met kant omzet, de loshangende bleek vermillioen-rooden mantel over haar rechter schouder en arm geworpen, geven aan dit zeer lichte en kleurige portret iets wereldsch. Op haar linkerarm, eenigszins eigenaardig gebogen zoodat zij hare handrug met de vingers naar boven in de zijde drukt, is een groen strikje aangebracht. Een kostbare driemaal gewonden keten ligt om den linkerpols, met de rechterhand houdt zij den rooden mantel vóór zich terwijl over den rechterpols een dubbel parelsnoer ligt. Zij draagt ook oorhangers met parelen.

De achtergrond is donker.

Gemerkt links boven den schouder

H c 1633

Doek 75.3 × 62.

Zwart houten lijst.

N.B. Dit is wel het merkwaardigste schilderij van de geheele verzameling. Dat zij een MEERMAN is staat voor mij vast. Trotsch, iet of wat wulpsch met in haar geheele uitdrukking iets ondoorgrondelijks, ziet zij den beschouwer aan. Hare trekken komen bijzonder nauwkeurig terug op de portretten van de drie broers MAERTEN RUYCKHAVEN, FRANÇOIS GERARDSE en GERRIT GERRITSE MEERMAN. Vooral heeft FRANÇOIS GERARDSE (XVI) met haar gemeen den eenigszins zinnelijken trek om den mond. De geheele vorm van het gelaat, de onder de jukbeenderen wat magere wangen, bij haar als vrouw natuurlijk wat minder sterk, de dunne sensitieve maar groote neus, de vorm van oogen en oogkassen, alles werkte mede om ons te doen vermoeden dat zij de ongehuwd gestorven, oudere zuster van deze broers zou zijn, GEERTRUID GERARDSDOCHTER MEERMAN, het eerste kind van Mr. GERARD FRANSSE MEERMAN en MARIA DE BYE.

Dit is echter in lijnrechte tegenspraak met de jaartallen aangezien de volgens de genealogieën in 1623 geboren GEERTRUYD onmogelijk 1632 het voorkomen van deze jonge vrouw kon hebben. Het mocht mij niet gelukken een

V.

Onbekende Meester. --- Portret eener jonge vrouw (1632).

andere dame uit het geslacht MEERMAN te ontdekken die met dit portret te identificeeren zou zijn. Wie de schilder van dit schilderij is, vermocht ik ook niet uit te maken. Dat de H van de handteekening niet HALS (die wel eens als schilder genoemd wordt) aangeeft lijdt geen twijfel. Deze zette de H trouwens nooit zoo. Wel is er een oppervlakkige gelijkenis met MOREELSE, vooral in de kleur, maar van dien is het schilderij eveneens zeker niet. Zou de H soms kunnen wijzen op een van de zoons van HALS? Er is ongetwijfeld eenigen invloed van den ouden HALS, bijvoorbeeld in de handen en manchetten en in de stelling en uitdrukking van de oogen te vinden.

XII. DE BAEN (JAN DE BAEN) 1633—1702, geb. te Haarlem. Leerling o. a. van JACOB BACKER. Sedert 1660 in Den Haag. Tijdelijk hofschilder in Londen.

Mr. JOHAN MEERMAN GERARDSZON, bijgenaamd TIBERIUS, zoon van Mr. GERARD FRANSSE MEERMAN en MARIA DE BYE; broeder van den stichter van het hofje, geb. 1624. 1656 Burgemeester van Leiden, in 1659 lid van 't College van Gecommitteerde Raden, Lid van de Staten Generaal en herhaaldelijk buitengewoon gezant in Engeland. Hij was een vriend van JOHAN DE WITT en verloor na 1672 veel van zijn aanzien. Hij overleed in 1675 in Den Haag als Raad van de Domeinen van Holland. Aan zijn heerschzuchtig en norsch karakter dankt hij den bijnaam TIBERIUS. Hij was een beschermer van geleerden.

Kniestuk. Hij leunt, iets naar rechts gewend, den beschouwer aanzien, op een balustrade waarover een kleurig tapijt ligt. Hij draagt een zwart gewaad en langen zwarten mantel die zijn linkerarm vrijlaat, om zijn hals een breede eenvoudige platte kraag, toegebonden door een koord met kwastjes. Gladgeschoren gelaat, met lange pruik neerhangend tot over de schouders. Zijn rechterhand ligt op de balustrade. Zijn linkerarm steunt in den mantel terwijl zijn hand vrij neer hangt. De achtergrond bestaat uit een muur met een groen gordijn en een landschap met balustrade en sculptures in avondbelichting.

Rechts op de balustrade gemerkt

J. DE BANE fecit

1669

Doek 124 × 101.5.

Achter op het doek staat in zwarte letters geschilderd: JOHANNIS MEERMAN, gestorven 1675.

N. B. Deze schilderij is een getrouwe replek van No. 8 in het Museum Meermanno Westreenianum in Den Haag van 1667, (afmetingen 122 × 96.5, afgebeeld in den Cat.). Dat portret heeft echter een anderen tegenhanger.

XIII. Dezelfde.

Tegenhanger van No. XII.

DINA VAN NES, huisvrouw van MR. JOHAN MEERMAN (No. XII).

Zij staat, iets naar links gewend, den beschouwer aanziende, naast den ondersten afsluitpaal van een trapbalustrade, waarop een koperen bewerkte bol, waar zij haar rechterarm op legt. Zij draagt een zwart costuum met korte mouwen die ieder met twee paarlen toegehouden worden en de witte ondermouwen doen zien. Boven de borst is een wit en zeer dun en doorzichtig ondergewaad zichtbaar. Zij is rijk met paarlen getooid aan hals, borst, armen, ooren en in het haar, dat neerhangt in kurketrekkerkrullen.

Links op den achtergrond blaast een gebeeldhouwd knaapje met een visschenstaart water uit een hoorn (een zinspelling op den naam MEERMAN?) De achtergrond, die links een niet duidelijk te onderscheiden bruinsteenen wand schijnt te vormen, gaat naar rechts over in een landschap met hooge boomen in avondlicht.

Doek, 126 × 103.

Vergulde lijst.

XIV. Hollandsche school omstreeks 1650.

MAERTEN RUYCKHAVER MEERMAN, (Gerardszoon) zoon van MR. GERARD FRANSSE MEERMAN en van MARIA DE BYE Geb. 8 Mei 1627 te Leiden, huwde 1649 HELENA VERBURGH, was in 1656 bewindhebber der O. I. C. der kamer van Delft en overleed 31 Mei 1684.

Hij stichte in 1681 na den dood zijner kinderen het hofje Meermansburg in welks naam zijn eigene en die zijner vrouw moesten blijven leven.

De naam RUYCKHAVER ontleende hij aan zijn overgrootvader, MAARTEN WILLEMSZON RUYCKHAVER, wiens voornaam hij tevens droeg.

Borstbeeld, een weinig naar rechts gewend, den beschouwer aanziende. Gladgeschoren gelaat met tot op de schouders neerhangend bruin haar. Hij draagt een zwart costuum, open aan mouwen en borst waardoor men het witte hemd, met kant afgezet, ziet, en een klein wit boordje, afgezet met dezelfde kant, waar onder uit twee kwastjes hangen.

De achtergrond is groen zwart, naar rechts lichter wordend.

Paneel 75 × 60.

Achter op het paneel staat in schrift van het begin der 19e eeuw: Mr. MAERTEN MEERMAN GERARDSZ., stigter van 't hofje genaemt Meermansburg. Lijst als van No. VIII.

XV. Hollandsche School omstreeks 1650.

Tegenhanger van No. XIV.

HELENE VERBURGH HENDRIKUSdr., huisvrouw van MAERTEN RUYCKHAVER
MEERMAN.

Borstbeeld, een weinig naar links gewend, den beschouwer aanziende. Het loshangend haar wordt op het achterhoofd door een klein kapje met rooden strik bedekt. Zij draagt een zwart costuum met breeden platten kraag in drie lagen, en rijk met kant afgezet. Om de hals ligt een dubbel parelsnoer. Voor de borst hangt een zilveren met paarden bezet sieraad, aan een dito strik.

Achtergrond als No. XIV.

Paneel 75 × 60.

Achter op het paneel staat in hetzelfde schrift als op No. XIV: HELENA VERBURGH HENDRIKUSdr., huisvrouw van MAERTEN MEERMAN. Lijst als van No. VIII.

XVI. Hollandsche School omstreeks 1650.

Mr. FRANÇOIS GERARDSE MEERMAN, 1630—1672, broeder van den stichter van het hofje. Secretaris der stad Leiden.

Hij huwde eerst met THEODORA VAN HOOGEVEEN en in 1667 met MARGARETHA DE BYE. Hij had 5 kinderen, waarvan er eenigen regent van het hofje zijn geweest.

Borstbeeld, een weinig naar rechts gewend, den beschouwer aanziende. Glad geschoren gelaat met tot op de schouders neerhangend kroeshaar, gedekt door een zwart kalotje. Hij is gekleed als No. XIV. Achtergrond effen groen zwart.

Paneel 75 × 61.

Lijst als No. VIII.

N.B. Zie noot bij XVII.

XVII. Hollandsche school omstreeks 1650.

Mr. GERRIT GERRITSE MEERMAN (1632—1667), broeder van den stichter van het hofje. Capitein van de burgers te Leiden.

Borstbeeld, een weinig naar links gewend, gladgeschoren gelaat met tot op de schouders neerhangend haar. Hij draagt hetzelfde costuum als No. XIV. Alleen heeft het kraagje geen kant en ziet men meer van de uitstekend geschilderde koordjes, waar de kwastjes aan hangen.

Achtergrond als No. XVI.

Paneel 75 × 61.

Lijst als No. VIII.

N.B. De nummers XVI en XVII zijn in alle opzichten van gelijke uitvoering en compositie als het portret van den stichter en mogelijk ook van dezelfde hand. De gezichten hebben ook hetzelfde type, doch zijn jonger. Zij kunnen o.i. niemand anders voorstellen dan des stichters jongere broeders FRANÇOIS en GERRIT. Als tegenhangers van elkaar vormen zij weer een stel, dat als tegenhanger van het portret van MAERTEN RUYCKHAVER MEERMAN en zijn vrouw gediend kan hebben

XVIII. Hollandsche school omstreeks 1670.

ADRIANA MEERMAN, dochter van den stichter van het hofje. Op 32-jarigen leeftijd ongehuwd gestorven.

Ten voeten uit, in wit satijnen costuum, iets naar rechts gewend, den beschouwer aanziende. Een blauwe doek hangt van over den rechterschouder in haar schoot en van daar over de rechterknie op haar leuningloozen rooden zetel. Men ziet een wit satijn schoentje met rechte punt. Over de schouders is een geele sluier gelegd. Zij is blootshoofd en draagt lang bruin haar met een kurketrekkerkrul voor den rechterschouder. Met de rechterhand houdt zij een corsagebouquet voor de borst, met de linker grijpt zij eenige bloemen, die op den rand van een groot fonteinbekken liggen, in welks midden een knaapje, rijdend op een centaur, op een horen blaast. Zij zit in een park met vazen en boomen onder avondlicht.

Doek 64,5 × 52.

Oude fraai bewerkte vergulde lijst met initialen in de bovenrand.

Op den achterkant van het linnen staat in witte letters geschilderd: ADRIANA MEERMAN, dochter van Mr. MAERTEN MEERMAN en van HELENA VERBURGH, ongetrouwd gestorven.

N. B. Dit schilderij komt voor in het *Kritisches Verzeichnis* van Dr. C. HOFSTEDÉ DE GROOT als No. 376 van het oeuvre van CASPAR NETSCHER, met de bijvoeging: „Mitteilung von A. BREDIUS”. Het komt mij echter voor dezen meester zeer zwak voor.

XIX. Hollandsche school omstreeks 1660.

ANDRIES VAN DER GOES (3e) Heer van Naters, Pancrasgors enz., zoon van ADRIAEN V. D. GOES en CATHARINA VAN DER BURGH, 1619—1669.

Hij huwde 30 Oct. 1647 MACHTELT DOUBLETT en later GEERTRUID VAN DER MOER († 1668). Hij was raad en burgemeester der stad Delft en bewindhebber der Oost-Indische Compagnie.

Hij is afgebeeld tot even boven de knieën, den beschouwer aanziende, met grijs puntbaardje en snor en een kalotje, waar dunne grijze krullen onder uit komen. Hij draagt over een zwart costuum met eenvoudig plat kraagje en witte manchetten een lange zwarte toga, afgezet met zwart fluweel. Met zijn rechterhand, waarin hij zijn handschoenen heeft, houdt hij de slip van de toga vast, zijn linkerhand ligt er overheen. Rechts een tafel met groen kleed. De achtergrond is bruin grijs.

Paneel 108 × 79.5.

Zwart houten lijst.

N.B. MOES: *Iconographia Batava* noemt hem foutievelijk: ADRIAAN V. D. GOES (No. 2783).

Op de achterzijde van het paneel staat geschilderd: H. ANDRIES VAN DER GOES H. VAN NATERS.

Bij wijlen Z.Exc. Jhr. Mr. L. H. RUYSSENAERS te 's-Gravenhage bevond zich een portret van den zelfden, zittend bij een tafel met rood kleed op een met rood bekleede stoel, van de zelfde hand. (Aant. van Dr. C. HOFSTEDE DE GROOT).

XX. Hollandsche school 1633. (M. Jz. MIEREVELT?)

MACHTELT DOUBLETT. 1584—1652 1ste huisvrouw van ANDRIES V. D. GOES VAN NATERS (XIX), dochter van FILIPS DOUBETT, heer van Groenevelt en Moerkerke en CATHARINA VAN SCHOTERBOSCH.

Kniestuk. Zij zit in een leunstoel naar links gewend, den beschouwer aanziende. Op het hoofd een wit kapje waar het zwarte haar even onder te voorschijn komt. Op een zwart costuum met bruin bont afgezet draagt zij een groote witte pijpkraag en wit kanten manchetten. Haar rechterhand houdt zij voor de borst, de linker ligt op de armlenning van haar stoel. Naast haar links een tafel met kleed van groen fluweel en bruine franje, waarop een gesloten boek.

Achtergrond donkergrijs.

Rechts boven haar schouder gemerkt:

Aetatis 49

Ao. 1633

Paneel III × 84

Zwart houten lijst. Als bij no XIV staat op de achterzijde: Vrouwe MACHTELD DOUBLETT, huysvrouwe van den Heer ANDRIES VAN DER GOES.

N.B. In MOES: *Iconographia Batava*: wordt dit schilderij gezegd te zijn van MICHIEL JANSZ. v. MIEREVELT (zie I).

(Van deze ANDRIES V. D. GOES en MACHTELT DOUBLETT bevinden zich

ook portretten bij JHR. J. G. v. D. GOES VAN NATERS te 's Gravenhage. Hij draagt daar ongeveer hetzelfde costuum als MAERTEN MEERMAN op no. VIII en ook de maten komen daarmee zoover ik schatten kan vrijwel overeen. Deze portretten hebben familiewapens).

XXI. DE BAEN (JAN DE BAEN, zie No. XII).

ADRIAAN v. D. GOES, (4e) heer van Naters, en Pancrasgors, (20 Sept. 1648—25 Mrt. 1721) Zoon van ANDRIES VAN DER GOES en MACHTELT DOUBLETT (XX en XXI). Hij huwde MARIA DULCIA SPIERING in 1679.

Raad en Burgemeester van Delft, gedeputeerde der Staten-Generaal, Meesterknaap van Holland, Hoogheemraad van Delfland en de landen van Voorne. In 1704 door de Staten van Holland naar Gelderland gezonden.

Kniestuk. Hij ziet den beschouwer aan, steunend op zijn rechterarm die op een balustrade ligt. Kaalgeschoren gelaat met pruik. Hij draagt een zeer rijk costuum van goudbrocaat met kant en rooden mantel met violette keerzijde. Ook de mouwen zijn violet met witte ondermouwen. Zijn linkerhandrug steunt hij in de zijde.

De achtergrond wordt gevormd door een muur, rechts voortgezet door een avondlandschap dat men ziet over een balustrade met witte buste.

Geteekend rechts onderaan:

J. DE BAEN 1.

Doek 122 × 94.

Zwart houten lijst.

Op de achtergrond van het doek staat foutievelijk (als ook op de lijst) geschilderd: ANDRIES VAN DER GOES, Heer van Naters.

XXII. DE BAEN (JAN — zie No. XII).

Tegenhanger van No. XXI.

MARIA DULCIA SPIERING, huisvrouw van ADRIAAN v. D. GOES VAN NATERS. Zij was de dochter van WILLEM SPIERING en CORNELIA VAN BORSELEN en overleed in 1717.

Kniestuk, zittend, naar links gewend, den beschouwer aanziende. Zij draagt een bruin en zwart gebloemd gewaad, laag uitgesneden, zoodat het witte onderkleed aan de borst zichtbaar is. Een geele doek is over de schouders geworpen, terwijl de geele voering van het gewaad aan de armen zichtbaar is. Daar ziet men ook de dubbele witte mouwen. Een blauwe mantel is van de schouders gegleden en een slip ligt in haar schoot met bloemen, waarvan zij er een, een roode

anemoon, in de rechterhand ophoudt, terwijl zij met de linkerhand de bloemen samenneemt. Om haar hals ligt een dubbel parelsnoer, terwijl ook snoeren met paarlen om schouders en armen liggen.

De achtergrond bestaat uit een landschap met avondlucht en rechts architectuur. Links achter haar, ter hoogte harer knieën, het einde van een balustrade. Gemerkt rechts beneden J. DE BAEN, 1685.

Doek 123 × 96.

Zwarthouten lijst.

Op de achterzijde van het doek staat in hetzelfde schrift als bij No. XXI foutievelijk MARIA DULCIA, Huysvrouw van ANDRIES v. D. GOES VAN NATERS. N.B. De zoon van ADRIAAN VAN DER GOES en MARIA DULCIA SPIERING, WILLEM ADRIAAN VAN DER GOES, huwde met MARIA ALLEGONDA MEERMAN, kleindochter van Mr. JOHAN MEERMAN en DINA VAN NES (XII en XIII).

XXIII. DE BAEN (?) (JAN BAEN. Zie No. XII).

FILIPS VAN DER GOES, 1651—1707, zoon van ANDRIES VAN DER GOES VAN NATERS en MACHTELT DOUBLETT.

Hij was eerst kapitein bij het leger en ging daarna tot de zeemacht over. DE JONGE zegt van hem: „Het vaderland verloor in hem een kundig en dapper zeeman, die in den zeeslag bij Bevesier en bij de overwinningen van La Hogue en Vigos door dapperheid had uitgemunt.”¹⁾

Kniestuk, iets naar rechts gewend, den beschouwer aanziende. Glad geschoren gelaat met groote donkere pruik. Hij is in harnas met een (fraai geschilderde) kanten das om den hals gebonden. Zijn rechterarm steunt op een balustrade, in die hand ligt de commandostaf, de linkerhand houdt hij achter zich. Op zij draagt hij een zwaard. Op de balastrade ligt zijn oranjesjerp met zilveren en gouden franje en zwarte, rood gevoerde helm. Achtergrond, links een muur, dan een woest water met aan de overzijde een stad tegen heuvels. Daarboven een stormlucht.

Doek 124 × 92. Vergulde lijst.

Op de achterkant van het doek staat: Heer PHILIPS VAN DER GOES, Vice-admiraal van Holland.

N. B. De aantekeningen van Dr. C. HOFSTEDE DE GROOT bevestigen de toeschrijving aan J. DE BAEN.

XXIV. Hollandsche school omstreeks 1710.

GILLES VAN EYS 1656—1734. Gehuwd met MADELEINE HAMOL. Geboren te Aken, overleden te Amsterdam. Lakenkooper.

¹⁾ Zie verder over hem: E. J. Hoos in „Het Nederlandsch Zeewezen” van 1 April 1910. *Oud-Holland* 1914.

Borstbeeld, een weinig naar rechts gewend, den beschouwer aanziende. Hij draagt een rooden mantel met geele voering, welke hij met de rechterhand voor de borst ophoudt. Op het hoofd heeft hij een groote donkere pruik.

Achtergrond donker bruin.

Ovaal. Doek 84×68 .

In vergulde lijst.

Op den achterkant van het doek staat in zwarte letters:

Heer GILLIS VAN EYS.

XXV. Hollandsche school omstreeks 1720.

DANIËL VAN EYS 1688—1739. Zoon van GILLIS (XXIV) en MADELEINE HAMOL en gehuwd met SARA DOZIJ. Koopman in Leiden.

Hij ziet den beschouwer aan over den naar voren gedraaiden rechterschouder, waarover een zware violette mantel met bruine geborduurde voering geworpen is. Om den hals is een witte das gestrikt. Op het hoofd draagt hij een groote witte gepoederde pruik.

Achtergrond rechts donkergrauw, links een ballustrade, waarachter een park in herfsttinten met donkere lucht.

Doek ovaal 77×64 .

Op den achterkant staat in het zelfde schrift als op No. XXIV

DANIËL VAN EYS.

XXVI. Hollandsche school omstreeks 1720.

Tegenhanger van No. XXV.

SARA DOZY 1685—1759 huisvrouw van DANIËL VAN EYS (XXV).

Borstbeeld, het hoofd naar den beschouwer gewend, het lichaam iets naar links. Zij draagt een laag uitgesneden groen costuum met bruine reflexen, aan de borst is het witte onderkleed zichbaar. Over den rechterschouder ligt een bruine mantel die men ook achter den linker ziet. Zij heeft een hoog grijs kapsel met lange krullen over schouders en borst.

Achtergrond: grauwe hemel met links donkere boomgroepen.

Ovaal, doek 77×64 .

Vergulde lijst.

Op den achterkant staat als op No. XXIV: Vrouwe SARA DOZY, huisvrouw van den Heer DANIËL VAN EYS.

N.B. De dochter van DANIËL VAN EYS en SARA DOZY (XXV en XXVI).

MAGDALENA HESTHER VAN EYS huwde 8 Sept. 1730 Mr. ADRIAAN v. D. GOES, zoon van WILLEM ADRAAN VAN DER GOES en MARIA ALLEGONDA MEERMAN.

XXVII. *Hollandschool School* 1617.

Portret van een onbekende.

Borstbeeld, drie vierde naar rechts gewend, den beschouwer aanziende. Bruine snor en in twee punten gescheiden baard. Kort donker haar. Hij draagt een zwart costuum met mantel en een breede pijpkraag.

Gemerkt rechts boven de schouder.

Aetatis 49

Ao. 1617.

Achtergrond donker.

Paneel 74 × 59.

N.B. Dit schilderij werd indertijd door dr. HOFSTEDE DE GROOT aan MIEREVELT toegeschreven. (Aant. van dr. C. HOFSTEDE DE GROOT).

De dateering van dit schilderij leidde tot het vermoeden dat het tot de eerste groep zou behooren, aangezien de schilderijen van de andere groepen allen jonger zijn. De voorgestelde heeft echter geenszins het MEERMAN type zooals dat uit de andere portretten tot ons gekomen is. Maar wel is een gelijkenis opvallend met no. 11 van het Museum Meermanno Westreenianum dat Mr. GERRIT FRANSSE MEERMAN heet voor te stellen. Nu is een jongere broeder van dezen, DIRK GERRITSE MEERMAN in 1617 lid geworden van het College van gedeputeerde Raden. De overeenstemming van dit jaartal met de dateering van het portret, wettigt misschien de opvatting dat men hier met een portret van dezen man te doen heeft. Ook de leeftijd stemt hiermee overeen, aangezien hij, gelijk op het portret staat aangegeven, in 1617 49 jaar oud zijnde, wel, als het schilderij in Januari of begin Februari vervaardigd werd, den 14 Februari 1567, zooals de genealogie opgeeft, geboren kan zijn.

XXVIII. Portret van Mr. PIETER GLAUDIUS HUBRECHT, 1805—1874, burgemeester van Leiderdorp.

Hij was een achterkleinzoon van :

Mr. JAN HUBRECHT, 1718—1794, (in 1764 burgemeester van Leiden en in 1769 Rector magnificus der Leidsche Hoogeschool) en

AGATHA LYDIA VAN LANSCHOT, wier vader, JOHAN VAN LANSCHOT, huwde met FRANÇOISE MARGARETHA MEERMAN, (1723--1807) dochter van Mr. GERARD FRANSSE MEERMAN (1657—1712. Zie geslachtstafel).

Borstbeeld den beschouwer aanzierende, op ongeveer 50 jarigen leeftijd. In het kostuum van omstreeks het jaar 1850.

Paneel $27 \times 21,5$.

Geschilderd in een ovaal op vierhoekig paneel.

Op den achterkant van het paneel staat met inkt geschreven :

Mr. P. G. HUBRECHT

15 Jan. 1805

Sept. 1874.

XXIX. BRAMINE GRANDMONT HUBRECHT. ABRAHAMINE ARNOLDA LOUISA HUBRECHT, geb. te Rotterdam 21 Juli 1855, gest. 1913.

De regenten van het hofje Meermansburg, van links naar rechts:

Jhr. J. G. v. D. GOES VAN NATERS.

(JACQUES GASPARD V. D. GOES VAN NATERS (geb. te Leiden 1838), zoon van EWOUT JULIUS VAN DER GOES en HENRIETTE THEODORA DE FREMERY, oud-directeur van de posterijen.)

Prof. dr. A. A. W. HUBRECHT.

(AMBROSIUS ARNOLD WILLEM HUBRECHT, geb. te Rotterdam 1853, zoon van Mr. PAUL FRANÇOIS HUBRECHT en MARIA PRUYS VAN DER HOEVEN, broeder van de schilderes.)

Prof. dr. D. E. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM.

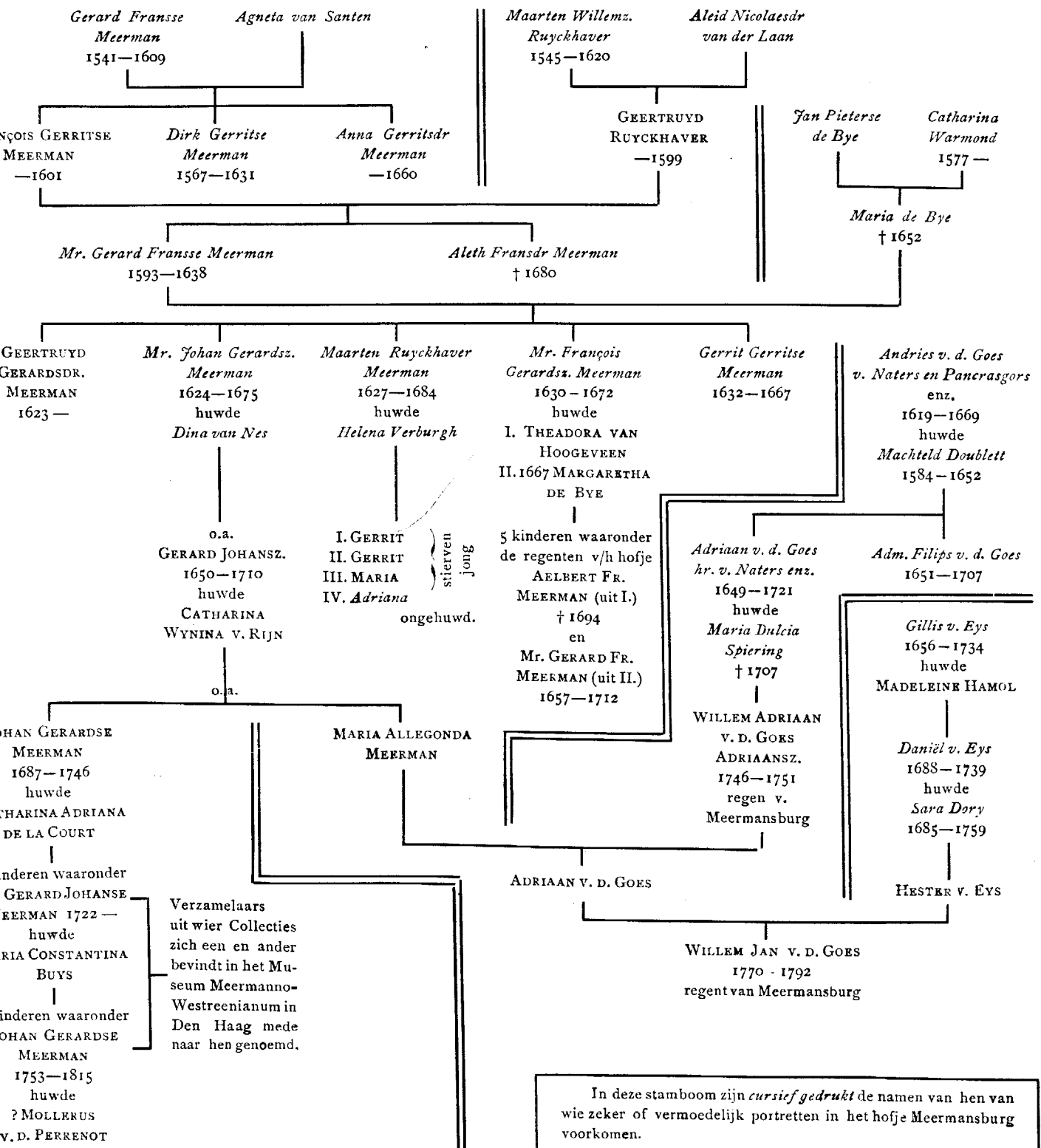
(DANIËL ELISA SIEGENBEEK VAN HEUKELOM, geb. te Poederoyen 1850, gest. te Leiden 10 Oct. 1900, zoon van JAN VAN HEUKELOM en OCTAVIE CHARLOTTE ADELE STEENLACK. Zijn vader was eerst gehuwd geweest met HERMINA ANNA PETRONELLA HUBRECHT, zuster van Mr. PIETER GLAUDIUS HUBRECHT (XXVIII).)

Mr. P. F. HUBRECHT.

(PAUL FRANÇOIS HUBRECHT, geb. te Leiden 23 Nov. 1829, Secr.-Generaal van Binnenlandsche Zaken, zoon van Mr. P. G. HUBRECHT, XXVIII.)

STAMBOOM AANGEVENDE DE BETREKKINGEN TUSSCHEN DE GESLACHTEN
MEERMAN, RUIJCKHAVER, DE BYE, v. D. GOES EN VAN EIJS.

In deze stamboom zijn *cursief gedrukt* de namen van hen van wie zeker of vermoedelijk portretten in het hofje Meermansburg voorkomen.